

VEČERNIK

POŠTINA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 221

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 8, tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor, ponedeljek 30. septembra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelaman v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujca 30 din.
POŠTNI ČERKOVNI RACUN: 11.409

Cena
din 1.—

Ribbentrop odletel v Moskvo?

Po vesteh iz Amerike je nemški zunanji minister odletel z letalom v Moskvo — Njegovo potovanje je v zvezi s paktom treh velesil — Med Zedinjenimi državami in državami Južne Amerike sklenjena obrambna zveza — Amerika bo stopila najkasneje spomladi v vojno

LONDON, 30. septembra. Reuter. Njujorški žurnalista W. Williams javlja iz dobro informiranega vira, da je nemški zunanji minister von Ribbentrop odletel včeraj v naglici z lastnim letalom v Moskvo. Williams dostavlja, da bo Ribbentrop sondiral tla za pristop Rusije k osovinski trojni zvezi.

WASHINGTON, 30. septembra. ZPV. Nemška uradna poročila o odhodu italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana in španskega notranjega ministra Suerja iz Berlina in zato Ciana in Suerja ni mogel spremiti na kolodvor. To vsaj indirektno potrjuje vest, da je nujno odpotoval z letalom v Moskvo. To potovanje je postalo nujno potrebno zaradi stališča, ki ga je, kakor vse govori, zavzela Sovjetska zveza nasproti novemu vojaškemu paktu med Nemčijo, Italijo in Japonsko. To stališče je vse prej kakor naklonjeno tej novi zvezi, dasi na uradnem mestu v Kremli še dalje trdovratno molče. Naloga von Ribbentropa bi torej bila preprečiti preorientacijo Sovjetske zveze.

Vojaška zveza obeh Amerik

WASHINGTON, 30. sept. ZPV. Sinoči so bila uspešno zaključena pogajanja o vojaškem sodelovanju med državami Severne Amerike in dvajsetimi latinskimi republikami Južne Amerike. Kakor na- glašajo v uradnih ameriških krogih je to dejanje odgovor na novi berlinsko-ri-nsko-tokijski pakt.

Wilkie odločneši kakor Roosevelt

CLERMONT-FERRAND, 30. sept. Ha-vas. Trojna zveza med Nemčijo, Italijo in Japonsko je zbudila tudi v Franciji veliko zanimanje in pišejo o njej obširno vsi francoski listi. Tako pravi »Journal«, da pomeni ta pakt, sklenjen pred ameriškimi volitvami, preventivno akcijo tretje totalitarne velesil proti Zedinjenim državam. Zedinjene države se zavedajo, da se bliža trenutek njihove končne odločitve. Japonska zameri Ameriki najbolj to, da oskrbuje z železom Anglijo. Dočim ga Japonski noče prodajati. Dalje ne mo-

re Japonska dovoliti, da bi se Zedinjene države razširile po vsem Tihem oceanu vse do Singapurja in ustvarile tudi tam svoja oporišča. Ameriško javno mnenje je zelo vznemirjeno. Republikanci in demokrati se popolnoma strinjajo v teh vprašanjih in republikanski kandidat Wilkie obljublja, da bo v primeru, ako bo izvoljen, šel še dalje kakor Roosevelt. Glede Sovjetske zveze je treba reči, da ostaja še dalje zagonetka, dočim se je Španija, kot se zdi, že odločila, kakor se je tudi Amerika. Kar je še nejasnega, bo

razjasnila bližnja bodočnost. Lahko pa je mogoče že sedaj reči, da bošta sedanja dva konflikta, japonsko-kitajski in oso-

vinsko-angleški, postala svetovna konflikt, katerih izid bo odločil za več stoletij bodočnost človeštva.

Vstop USA v vojno neizbežen

WASHINGTON, 30. sept. Ass. Press. Iz odmeva, ki je nastal v Zedinjenih državah Severne Amerike po sklenitvi trojne zveze med Nemčijo, Italijo in Japonsko, postaja vedno bolj jasno, da Zedinjene države ne bodo niti za las spremenile svoje zunanje politike v škodo Angliji in Kitajski, ampak bodo nasprotno sedaj obe države še bolj podpirale. Vedno bolj postaja pa tudi jasno, da bodo Zedinjene države dejansko prisiljene poseči v sedanji veliki svetovni konflikt na stra-

ni Anglije in Kitajske. Vprašanje, kdaj se bo to zgodilo, je še edino, ki ni rešeno. Prevladuje mnenje, da bodo Zedinjene države stopile neposredno v vojno najkasneje prihodnje leto spomladi, ako jih razvoj dogodkov ne bo prisilil storiti to že prej. V ameriških diplomatskih in političnih krogih pa računajo tudi s tem, da bodo sile, ki se vojskujejo proti Nemčiji, Italiji in Japonski, našle podporo tudi v Sovjetski zvezi.

Amerika in Sovjetska zveza

WASHINGTON, 30. sept. Reuter. Kakor se tu zatrjuje, prezident Roosevelt in angleški veleposlanik Lothian nista razpravljala samo o vplivu trojnega vojaškega pakta med Nemčijo, Italijo in Japonsko na odnose med Anglijo in Zedinjenimi državami Severne Amerike, ampak tudi o vprašanju, kakšno stališče bo do njega zavzela Sovjetska zveza. Zveze med Zedinjenimi državami in Sovjetsko zvezo so se po zadnjih konzultacijah in v zvezi z dogodki na Daljnem vzhodu, zlasti v Indokini, znatno poglobile in se zdi, da bo v Berlinu sklenjena trojna zveza zblizanje med obema velesilama še bolj po-

spešila. Položaj v ameriški javnosti pa je ta-le: Američani niso nikakor navdušeni za Sovjetsko zvezo, vsi pa čutijo, da so ameriški in sovjetski interesi na Daljnem vzhodu, zlasti na Kitajskem, identični. Kar tiče drugih področij Daljnega vzhoda, Indokine, Holandske Vzhodne Indije itd., je tako za Zedinjene države kakor za Sovjetsko zvezo koristno, da se ohrani status quo. Zato ameriška javnost samo pozdravlja zblizevanje med Washingtonom in Moskvo. Zelo komentirajo tu tudi dejstvo, da je Molotov sprejel takoj po podpisu berlinskega pakta ameriškega veleposlanika Steinhardta.

Spanija pred težko odločitvijo

Serrano Suner se odpotoval iz Berlina v Monakovo in pojde od tam v Rim — Španija še dalje okleva glede vstopa v vojno — Možnost potovanja generala Franca v Rim

BERLIN, 30. sept. DNB. Španski notranji minister Serrano Suner je odpotoval včeraj s svojim spremstvom na krajše bivanje v Monakovo. V odsotnosti zunanjega ministra von Ribbentropa ga je spremljal na kolodvor državni tajnik von Weltzsteker. Po obhodu častne čete se je Suner sestal na peronu s poveljnikom SS-oddelkov Himmlerjem, državnimi tajniki Bohleom, Kepplerjem, Wörmanom in Gausom ter drugimi odličniki. Na peronu so bili tudi španski poslanik general Espinosa de los Monteros, član španskega poslanstva ter falange. Suner bo odpotoval iz Monakova v Rim. Ostali delegati pa se vrnejo v

Madrid. LIZBONA, 30. sept. Ass. Press. Po informacijah iz Madrida se Španija še vedno ni dokončno odločila za vstop v vojno na strani Nemčije in Italije in še vedno okleva. Izgleda celo, da Serrano Suner, ki se je mudil več časa v Nemčiji in odpo- tuje sedaj v Italijo, nima pooblastila za sprejemanje kakih definitivnih obveznosti in bo odločitev sprejeta šele po njegovi vrnitvi iz Rima v Madrid, ako ne bo med tem general Franco sam odpotoval v Rim. Kot vzrok oklevanja nava- lajo v Madridu težak notranji finančni, gospodarski in politični položaj Španije. Sedanji režim se dobro zaveda, da njemu

nasprotno sile še niso iztrebljene in ni mogle izkoristiti eventualne težkoče v svoj prilog. Proti režimu niso samo levičarji, ampak tudi Katalonci in Baski. BERLIN, 30. sept. ZPV. Po podpisu trojnega pakta je italijanski zunanji minister Ciano s španskim zunanjim ministrom odpotoval v Rim, kjer se bodo nadaljevale konference glede španskega vprašanja vstopa v vojno. MONAKOVO, 30. sept. DNB. Španski zunanji minister Serrano Suner je sinoči s spremstvom dospel sem. Na postaji so ga pozdravili guverner Bavarske general von Epp ter drugi visoki dostojanstveniki bavarske vlade in oblasti.

Ciano se je vrnil v Rim

BERLIN, 30. sept. ZPV. Italijanski zunanji minister grof Ciano je odpotoval včeraj dopoldne s svojim spremstvom z oklopnim vlakom iz Berlina proti Rimu. Ob slovesu so se zbrali na kolodvoru razni nemški in drugi odličniki, ni pa bilo nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa, ki je odsoten.

NOV INCIDENT V SUČOVU

SANGHAJ, 30. sept. ZPV. Japonske čete so zasedle vse izhode iz mesta Sučova in zastražile sosedno področje. Malo pred polnočjo je bil ubit neki japonski častnik. Japonci smatrajo, da je bil uboj dejanje kitajskih teroristov. Vojaki so do rane zore preiskali vse hiše v mestu. Kitajsko prebivalstvo je zaradi tega zelo razburjeno. Napovedujejo še hude represalije Japoncev.

DOBAVE AMERIŠKIH LETAL ANGLIJI
WASHINGTON, 30. sept. Reuter. USA so poslale Veliki Britaniji v teku avgusta za 17 milijonov dolarjev več letal kakor v juliju.

BANKET V AMERIKI

NEW YORK, 30. sept. Havas. Na čast francoskemu poslaniku v Washingtonu je trgovinska zbornica v New Yorku pre- dila svečani banket.

FILM O BOJH V ALPAH V SOFIJI

SOFIJA, 30. sept. Stefani. V glavnem sofijskem kinu so predvajali v navzoč- nosti vojaških in civilnih odličnikov italijansk film o bojih v Alpah in na Jonskem morju. Med predvajanjem je došlo do toplih manifestacij Italiji.

ODMEV PAKTA V TURCIJI

ISTAMBUL, 30. sept. Stefani. Tukaj- šnji tisk se bavi s trojnimi berlinskimi pak- tom in naglašja, da vsebuje v vojaškem pogledu višje svrhe. Važen je predvsem v tem, ali bo preprečil vstop drugih držav odnosno narodov v vojno na strani Velike Britanije?

Egipt na odločilnem razpotju

ODANJ, 30. sept. ZPV. Na pritisk an- gleškega poslanika in vrhovnega povelj- nika angleških čet v Egiptu je bilo, po poročilu lista »Berlinske Tidende« iz Ka- hire, razglašeno včeraj obsedno stanje z alarmno pripravljenostjo. Po egiptski ustavi morejo biti izdani taki ukrepi samo v primeru neposredne vojne nevarnosti. Zaradi tega je razumljivo, da je ta razgla- sitev povzročila v egiptski prestolnici ve- liko nervoznost. Mimo tega nadaljujejo Angleži svoje napore, po katerih naj bi se sestavila nova vlada, ki bi takoj napo- vedala Italiji vojno. Na drugi strani pa je postal arabski kralj Ibn Saud k egiptskemu kralju Faruku svojega posebnega od- poslanca Khalida al Huda, ki je postal znan javnosti po svojem svoječasnem

obisku pri Hitlerju in Mussoliniju. Naloga Khalida al Huda je, vplivati na kralja Fa- ruka, naj se ne vda prišišku Angležev. Ibn Saud je zbral tudi čete na meji Transjor- danije, ki ogrožajo angleške pozicije.

RIM, 30. sept. DNB. V Egiptu se nadaljujejo aretacije Italijanov in jih primejo vsak dan povprečno po 250. V zvezi s tem piše »Giornale d'Italia«, da bodo ti Itali- jani kmalu »maščevani, račun za to pa bo plačala Anglija.

POIZKUSEN ATENTAT

SAN JUAN (Portorico), 30. sept. ZPV. Ameriški spiker je davi javil, da je bil na političnem sestanku poizkušen atentat na predsedniškega kandidata Garcia Mendeza.

Anglija bo zasedla Madagaskar?

ZENEVA, 30. sept. DNB. Po neki vesti iz Vichya nameravajo Angleži okupirati Madagaskar, otok ob južnovzhodni afri- škni obali. Francoski minister za kolonije je namreč sprejel včeraj z Madagaskarja radlogram tamkajšnjega francoskega gu- vernerja, ki daje slutiti, da bodo Angleži blokirali otok. Guverner je prejel iz Lon- dona sporočilo, da bo Anglija preprečila vsakršno zvezo otoka z ostalim svetom, dokler bodo tamkajšnja oblastva pokorna vladi v Vichyu. Položaj otoka je zelo nevaren in se guverner boji, da ne bo imel dovolj opore za resen odpor v pri- meru okupacije.

Poziv Londona, naj se otok priključi njej in sodeluje z njo v vojni, je guver- ner odklonil.

Letalska vojna brez velikih akcij

Napadi nemškega letalstva na Anglijo in angleškega na Nemčijo ter zasedene kraje se neprenehoma nadaljujejo, vendar ni njihov obseg tak, kakor je bil v prejšnjih akcijah

NEMŠKO URADNO POROČILO

BERLIN, 30. sept. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Napadi nemških letalskih edinic so bili v soboto in v noči med 28. in 29. septembrom posebno napadjeni proti Londonu, Liverpoolu in drugim lukam ter luškim napravam v južni Angliji. V Londonu je bila narejena velika škoda na dokih Silverton v Grewsendu, na dokih pri Tilburyju ter v pristanišču ob Temzi in dokih »Vzhodne Indije«. Blizu škotske obale se je posrečilo letalstvu potopiti dve trgovski ladji po 6000 ton, ki sta pluli v zelo močnem spremstvu. Med dnevnimi napadi je prišlo nad Londonom do hudih zračnih bitk, ki so se končale uspešno za nemške letalce. Angleške letalske edince so izvedle ponoči napade zlasti na obmejna mesta na zahodu in jugozahodu Nemčije. Nekaj angleških bombnikov, ki so prileteli blizu Berlina, se je moralo zaradi protiletalskega ognja vrniti in niso prileteli nad prestolnico. V zahodni in jugozahodni Nemčiji so sovražnik letala na več krajih odvrnila bombe, ki pa niso povzročile večje gmotne škode. V nekem nemškem zahodnem mestu je sovražnik bombardiral razne mestne četrti in je ob tej priliki našlo več oseb ali pa so bile ranjene. Včeraj je sovražnik izgubil 28 letal, od katerih je tri sestrelilo protiletalsko topništvo. Pogrešamo samo eno nemško letalo.

ANGLESKE ZAZIGALNE BOMBE

KLOPENBURG, 30. sept. DNB. Kakor vselej, so tudi v predvčerajšnji noči poiz-

kušali angleški letalci napasti oblast ob Veseri in Emsi. Vrgli so večje število zažigalnih ploščic na vasi in njive. Škode ni bilo. Namenoma so rušili nemške kulturne spomenike. Tako je bil odvržen večji del zažigalnih ploščic na muzej v Klopenburgu. V okolici stoji stare hiše s dvorcem iz l. 1680 in drugimi kulturnimi stavbami, ki predstavljajo dragoceno vrednost za proučevanje vaške umetnosti. Angleži so že pred tednom vrgli zažigalne bombe na ta kraj.

ANGLEŠKI NAPADI NA NEMČIJO

BERLIN, 30. sept. DNB. V sinočnem napadu angleških bombnikov je bila poškodovana mrtvašnica v Hannoveru. V drugem mestu je bilo porušeni več privatnih poslopij. Večja skupina britskih letal je krožila nad zahodno Nemčijo, le slabši del je dosegel srednjo nemško pokrajino. Nekaj letal je dospelo do predmestij Berlina, niso pa mogla napasti samega jedra prestolnice.

BERLIN, 30. sept. DNB. V sinočnih angleških napadih na zahodno Nemčijo je bil sestreljen en britski bombnik.

ANGLESKA POROČILA

LONDON, 30. sept. Reuter. Letalsko ministrstvo in obramba Londona javljata, da so protiletalski topovi na jugovzhodu velenesta sestrelili v nedeljo štiri sovražne bombnike. V teku dneva je bilo uničenih sedem sovražnih letal, dva angleška lovna aparata pogrešajo, piloti so se rešili zdravi. V teku popoldneva je bilo več napadov na srednjo Angleško,

a žrtev in škode ni bilo. V okolici Edinburgha je porušeni nekaj hiš, nekaj ljudi je ranjenih. Ena oseba je dobila smrtno nevarne poškodbe.

LONDON, 30. sept. Reuter. Nad Kanalom in okolico je razsajala včeraj močna nevihta z nalivi. Kljub nepovoljnim vremenskim prilikam so se angleška letala dvignila in bombardirala vse vojaške naprave na celinski obali Rokavškega preliva.

LONDON, 30. sept. Globereuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so včeraj ob 18.30 angleška letala pri izvidniškem polletu nad Sant Georg kanalom, med Walesom in Irsko, opazila večjo skupino nemških letal tipa Heinkel. Angleška letala so takoj stopila v boj ter se približala nemškim, ki so letela od rta St. Davis Head k Liverpoolu, hoteč ga napasti. Eden izmed britskih pilotov je izjavil, da so bila sovražna letala zavrnjena. V spopadu se je eno sovražno letalo zrušilo v morje. Drugo sovražno letalo je bilo tako poškodovano, da najbrž ni doseglo svoje baze na francoski obali.

NAPADI NA FRANCIJO

VICHY, 30. sept. ZPV. Iz Vichyja javljajo, da so sinočni napadi britskih bombnikov na francosko obalo ob Kanalu povzročili veliko škodo na pristaniških napravah v severnofrancoskih lukah. V zadnjih 48 urah so težke granate angleških dalekostrelnih topov pri Dovru neprestano padale na francosko stran, posebno na odsek pri Calaisu in Cap Grizu.

Vsa južna Dobrudža zasedena

SOFIA, 30. sept. ZPV. Do včeraj je bila dovršena okupacija celokupne od Romunije Bolgariji odstopljene južne Dobrudže po bolgarskih četah, razen mesta Silistrije, v katero vkorakajo bolgarske čete danes na slovesen način. S tem je južna Dobrudža v celoti vrnjena Bogariji. Odhod romunskih in prihod bolgarskih čet

je bil povsod izvršen brez incidentov, v kolikor niso nastala kje pa kje manjša nesporazumljenja. V Sofiji vlada veljansko navdušenje nad dejstvom, da je sedaj končno uresničen skoraj tridesetletni sen vseh Bolgarov po zopetni vrnitvi te bogate poljedelske bolgarske dežele.

Napetost med Anglijo in Japonsko

TOKIO, 30. sept. Domej. Japonski veleposlanik v Londonu Šigemicu, je obiskal angleškega zunanjega ministra Halifaxa, da ga uradno obvesti o sklenitvi trojne zveze med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Agencija Domej poroča, da je mogoče opaziti znatno poslabšanje angleško-japonskih odnosov, zato so v teku tudi pogajanja za odhod Japoncev iz Anglije. Japonski veleposlanik Šigemicu je zahteval od angleškega zunanjega ministra, da se takoj napoti v Liverpool japonski parnik »Fusimi Maru«. Ta parnik je sedaj v Lizboni in bo šel za

prevoz Japoncev iz Anglije. TOKIO, 30. septembra. DNB. Po neki vesti agencije Domej je japonsko poslanstvo v Londonu pozvalo 750 Japoncev, ki žive v Angliji, da zapuste Veliko Britanijo, češ, da je njih življenje v stalni nevarnosti zaradi zračnih napadov. V Angliji bo ostalo samo uradništvo japonskega poslanstva in »Jokohamske banke«, člani koncerna Mitsui in japonski novinarji. Japonski parnik »Fusimi Maru« je že na poti iz Lisbane v London, da vkrca japonske državljane in jih prepelje na Japonsko.

Nova ureditev na Norveškem

OSLO, 30. septembra. Ass. Press. Nemška okupacijska uprava na Norveškem se je več tednov pogajala z norveškimi strankami za novo ureditev norveškega političnega in ostalega življenja, toda vsa ta pogajanja so ostala brez uspeha. Zaradi tega se je Nemčija odločila za važen korak: razpust in prepoved vseh norveških političnih strank, razen gibanja Quistinga, ki je bilo priznано kot edino legalno in dopustno. V zvezi s tem je bil

ustanovljen tudi posebni narodni svet, ki opravlja nekako funkcijo vlade pod protektoratom nemškega okupacijskega oblastva. Kakor se zatrjuje, naj bi bila ta ureditev dokončna, to se pravi, da bi Norveška za stalno nehala biti monarhija in ustavna parlamentarna država. Po nemških načrtih bo vključena v nordijsko (germansko) skupnost, njen položaj pa bo sicer odvisen od zadržanja Norvežanov samih.

STALIŠČE SLOVAŠKE

BRATISLAVA, 30. sept. DNB. V Ružomberku je bil v nedeljo velik politični zbor 30.000 Slovkov. Govorila sta dr. Tiso in Šanjo Mach o načelih slovaške notranje in zunanje politike. Dr. Tiso je zavrnil vse tiste, ki trde, da sedanje sodelovanje z Nemčijo ni v tesnem skladu z glediščem slovaške vlade. Nemčija pomaga slovaškemu narodu z delom in navsveti od 1939 dalje. Nemci so zagotovili Slovaški svobodni razvoj, kar je bil življenjski cilj pok. patra Hlinke. Noben Slovak ne sme pozabiti, da brez Nemčije in njene končne zmage v sedanji vojni ni

svobodne Slovaške. To dejstvo veže slovaški narod, da z vsemi silami sodeluje za napredek slovaštva.

IRANSKA DELEGACIJA ZA BERLIN

TEHERAN, 30. septembra. DNB. Iranska delegacija, ki jo tvorijo uradniki raznih ministrstev, je odpotovala v Berlin. Z odločujočimi nemškimi osebnostmi bo vodila pogajanja za kontingentiranje uvoza in izvoza med obema državama.

POŽAR V NORVEŠKEM KINU

OSLO, 30. sept. DNB. V Mandalu na južnem Norveškem je med predstavo v kinu izbruhnil požar. V veliki paniki je deset oseb zgorelo v plamenih.

AKCIJE V PRETEKLI NOČI

BERLIN, 30. septembra. DNB. Sinoči v mraku je nemško letalstvo začelo z običajno nezmanjšano silovitostjo bombardirati London. Po dosedanjih poročilih so nemški bombniki z majhne višine uspešno metali bombe na posamezne objekte. Protiletalska obramba mesta ni mogla preprečiti uspeha nemškim letalcem. V noči od sobote na nedeljo so vrgli nemški letalci težke bombe na prestolnico Škotske, Edinburgh. Posadke letal so opazile velike požare, ki so nastali po eksploziji bomb. Odsev ognja je bil viden 200 km daleč. Sodijo, da so bili ob tej priliki zažgani veliki rezervoarji bencina in smodnišnice.

NAPAD NA LETALSKO TOVARNO

BERLIN, 30. septembra. DNB. V nedeljo je neki nemški bombnik vrgel težko bombo s 50 m višine na veliko angleško tovarno letalskih motorjev v Derbyju. Poveljnik letala, poročnik von Butlar, se je strmoglavo spustil z letalom nad tovarno in odvrnil bombo v trenutku, ko je bil tik nad središčem podjetja. Letalo se je nato naglo dvignilo. Posadka je še lahko ugotovila, da so glavne delavnice osrednje tovarne uničene.

Japonski čin proti USA

HANOI, 30. sept. ZPV. V nedeljo so japonski vojaki sneli v mestu zastavo ameriške Daljnovzhodne trgovinske družbe, ki je trgovala z notranjostjo Kitajske in imela močne zveze s Čungkingom ter Čangkajško vlado. Vojaštvo je poslopje zasedlo.

GANDHI PRI PODKRALJU

SIMLA, 30. sept. Reuter. Tekom večerajšnjega popoldneva je obiskal Gandhi indijskega podkralja. To je bil sedmi sestanek Gandhija s podkraljem v teku sedanje vojne. Obisk je bil v zvezi z resolucijo indijskega kongresa, sklenjeno pretekli teden, s katero je bila ponudba sodelovanja za časa trajanja sedanje vojne preklicana. Kakor se zatrjuje, se bodo člani kongresa vrnili na svoj redni posel.

»LOCH INVER« IZGUBLJEN?

LONDON, 30. sept. Reuter. Admirali-teta javlja, da se ribiška ladja »Loch Inver« ni vrnila pravočasno v luko ter se ja smatra za izgubljeno.

ŠRAMKOV GOVOR PO RADIU

LONDON, 30. sept. Reuter. Predsednik češkoslovaške vlade v emigraciji, mons. Jan Šramek, je sinoči govoril na radiu.

BORZA. Curih, 30. IX. Devize: Pariz 9.85, London 17.00, Newyork 436, Berlin 175.20.

Mariborska napoved: Pretežno oblačno, hladno in nestanovitno. Včeraj je bila najvišja temperatura 8, danes najnižja 4.5, opoldne 8. Padavin je bilo včeraj 55.8, danes 8.7 mm.

Šahovsko prvenstvo SSSR

V vodstvu je spet Bondarevski MOSKVA, 30. sept. — V soboto popoldne in zvečer so bile odigrane številne prekinjene partije, ki so prinesle spet nekaj senzacij ter nekoliko spremenile položaj v vodstvu. Posebno presenetljiv je bil poraz Keresa. Keres je bil v poziciji proti Bondarevskemu v prednosti. Ker je hotel za vsako ceno zmagati, je pri študiranju pozicije potrošil preveč časa ter bil radi prekoračenja časa kontumaciran. Toda tudi Smislov ni zaostal, v lepem zaključku je porazil Kotova. Dubinin je preinagal Ragozina, ki je s tem odpadel od vodilne skupine, Lisicim je porazil Stolberga, Bondarevski pa Kotova. Druga senzacija pa je bil poraz Botvinnika. V končnici proti Mikenasu je začel s kmetom manj v nevzdržen položaj ter predal. Botvinnik je tako izgubil slednjo možnost, da si ohrani svoj naslov prvaka. Nekatero prekinjeno partije pa so končale remis.

Stanje v vodstvu je sedaj sledeče: Bondarevski 12½, Smislov 12, Lilienthal 12 (1), Boleslavski 11, Keres in Makagonov 10 točk itd.

Danes zvečer se turnir nadaljuje s predzadnjim 18. kolonom.

Angleške akcije v Siriji

RIM, 30. sept. ZPV. Kakor poroča »Popolo di Roma« iz Aten, pripravlja Anglija v Siriji nov udarec proti bivšemu zavezniku Franciji. Anglija podpira zlasti prizadevanja francoskega izdajalca de Gaullea, ki se trudi, da bi vključil Sirijo v angleško fronto proti Italiji. Obenem se je pa pričela tudi velika akcija, ki naj bi pridobila voditelje plemena Džebel Druz proti dogovorom premirja v Siriji, kar naj bi dato zunanji povod za angleško intervencijo.

JAPONSKI ODBOR DESETORICE

TOKIO, 30. sept. DNB. Glede na odločilne dneve, v katere vstopa japonska zunanja politika, je predsednik ministrskega sveta, knez Konoje, sklenil ustanoviti pri vladi poseben odbor desetorice odličnih Japoncev iz vojaških in gospodarskih krogov. Današnja seja ministrskega sveta se bo bavila s tem načrtom. Knez Konoje je že vstopil v stike z mnogimi dostojanstveniki, po večini bivšimi ministri, ki naj bi bili sposobni, sodelovati pri »gibanju za podporo zunanje politike japonskega cesarstva«.

MANIFESTACIJE V LUKSEMBURGU

LUXEMBOURG, 30. sept. Stefan. V mestu so bile včeraj velike narodno socialistične svečanosti. Govorniki so naglašali, da je bivša kneževina popolnoma nemško ozemlje in da bodo s tem v zvezi oblasti storila vse, da se pogreške preteklosti glede jezika in kulturnih akcij čimprej popravijo.

PAPEŽ IN FRANCIJA

CLERMONT-FERRAND, 30. sept. Havas. V zvezi s poslanico, ki jo je že papež Pij X. 1911 oznanil katoliškemu svetu, je arrarski škof razglasil francoskim katolicanom, da je suveren katoliške cerkve prepričan o tem, da bodo v verskem pogledu skoro že nastali boljši časi za Francijo.

UREDITEV PARIŠKEGA PROMETA

BERN, 30. sept. DNB. Francoski uradni list javlja, da se bosta družbi pariške podzemeljske železnice in avtobusnega prometa fuzionirali, da bi tako promet po velenestu postal čim praktičnejši. Novo društvo se bo konstituiralo prihodnje leto.

Novice

Delavstvo v boju proti draginji in špekulaciji**Velika zadružna manifestacija v Rušah**

Včerajšnja nedelja je bila za Ruše, predvsem pa za delavstvo Tvornice za dušik d. d. Ruše značilen dan v duhu današnjih socialnih potreb. Zbralo se je vkljub deževnemu vremenu nad 400 delavcev, ki so želeli iz ust predsednika Saveza nabavljalnih zadrug iz Beograda g. Miloša Štiblerja čuti zadružno besedo. Ob prihodu je predsednika Saveza pozdravil predsednik pripravljalnega odbora, delavec Stanek, ki mu je predstavil ostale člane pripravljalnega odbora, med tem pa je tovarniška godba zaigrala koračnico v pozdrav. V nabito polnih prostorih tovarniške kantine se je ob 9. uri pričel ustanovni občni zbor nabavljalne zadruge v Rušah ob zvokih pesmi »Iz bratskega zagrljaja... G. Miloš Štibler je ob navdušenih pozdravnih vzklških pozdravil svoje domačine Pohorce in Kobance ter v enournem govoru razjasnil navzočim temeljna pravila zadružništva. Podal je kratak pregled svetovnega zadružništva, orisal delo in zadružno gospodarstvo moč Saveza, kateremu že dolga leta načeljuje ter opisal tehnično sodelovanje med Savezom in zadrujo,

kašne prednosti in koristi imajo člani od zadruge in potom nje od Saveza. Navzoč je bil tudi revizor Saveza g. Cizelj, ki bo zadrujo vpeljal v poslovanje. Na občnem zboru je bila izražena želja, da naj zadruge začne z delom čimprej, najpozneje pa 1. novembra. Ravnateljstvo tvornice za dušik je že obljubilo svojo vsestransko pomoč. Tovarna bo dala zadruzi na razpolago prostore za poslovalnico in skladišča, delala pa bo roko v roki z zadrujo glede izplačila obveznosti delavcev do zadruge.

Občni zbor je sklenil, da se lahko zadruza zadoži do 500.000 dinarjev. Novo ustanovljena zadruza bo delovala skupno z mariborsko nabavljalno zadrujo, v članstvo katere bo vstopila, tako da bodo njeni člani lahko kupovali gotove potreščine, ki jih ruška nabavljalna zadruza ne bo imela na zalogi, pri mariborski nabavljalni zadruzi. V njenem imenu je pozdravil občni zbor upravnik Filipič, ki je spregovoril nekaj spodbudnih besed in obljubil vso pomoč, ki je potrebna predvsem v začetku. Na predlog g. Janko Frička je bil izvo-

ljen enoglasno devetčlanski upravni in petčlanski nadzorni odbor.

Predsednik Saveza g. Miloš Štibler je z navdušenimi besedami zaključil občni zbor in izjavil, da je ponosen in srečen, da je doživel to lepo manifestacijo zadružne misli v svojem rodnem kraju, kjer je kot mlad študent preživel najlepše dni svojega življenja.

Nabavljalna zadruza bo tudi v Rušah, kot to skuša povsod po svetu, kjer jih deluje že na sto in sto tisoče in je že milijone in milijone ljudi na svetu dobrih in vernih zadružnikov, skušala postati **pravilčen regulator cen** v korist širokih narodnih slojev delavnega ljudstva. Pokazalo se je baš v najnovejšem času, da so nabavljalne zadruge mnogo bolj sposobne boriti se proti draginji in špekulaciji, kot so to vladne in oblastvene uredbe. Zato se bo tudi država vedno bolj in bolj posluževala zadružništva kot sigurne pomoči iz začarane kroga **večnega vijaka: cene — mezde — cene!**

Rušani so potom svoje nove zadruge vstopili v eden in pol milijona močno armado jugoslovanskih zadružnikov!

Ljubljana

Mokra Mihova nedelja

Pa se človek res ne sme na nič veseliti. God sv. Mihe, tega simpatičnega jesenskega patrona, saj si ga skoraj ni mogoče predstavljati drugače kot ožarjenega od milega sonca. In povrh je padel njegov god letos celo na nedeljo. Na vsakih sedem let le pride to. Prav zagotovo bo lepo vreme. Pa je bilo toliko lepih načrtov zasnovanih za to Mihovo nedeljo: izleti bogve vse kam, najraji na dolensko stran na grozdje ali v gozdove iskat gob, lovci so pripravljali brakede, ribiči pa zadnjikrat da gredo še na postrvi (s krajem septembra je že prepoved na potočno postrvi, le šarenka je še prosta) in pa še vse drugo, toliko godovanj Mihcev in Mišk, nič koliko veselja se je obetal. Pa se je vse veselje pokvarilo.

V Ljubljani je brez prestanka deževalo od ranega jutra do poznega večera. Zraven pa je še močno zahladilo, kar po teh zadnjih tako toplih dneh še bolj občutimo. Dežuje dalje, barometer se ne more odločiti na desno stran, ali je to že začetek jesenskega deževja? Sicer bi po starem kmečkem pravilu ravno ta dež pomenil še lepo jesen — na Mihovo mokró, še dolgo suho... No, pa upajmo!

a. **Nesolidni mesarji.** Na sobotni tržni dan je policijska komisija prekontrolirala vse mesarske stojnice na živilskem trgu, ali se držijo določenih maksimalnih cen, in je pri 17 mesarjih ugotovila prestopke. Vsi bodo policijsko kaznovani.

a. **Skoki Ljubljano** so šli od sobote že trije transporti besarabskih Nemcev, ki jih presekuje v Nemčijo, okoli 800 jih potuje z vsakim vlakom, obstoječim iz potniških in tovornih vagonov. Vlaki imajo na ljubljanskem kolodvoru le kratak postanek, potem vozijo dalje čez Gorenjsko na Celovec.

a. **Uradne ure na carinarnici** bodo od 1. oktobra dalje od 8. do 12. in od 14. do 17., ob sobotah od 8. do 14., na carinski pošti istotako od 8. do 14., pri prometu in izvozu pa je permanentna služba.

a. **Starokatoliški župni urad** se je iz dose-danje pisarne na Tyrševi cesti preselil v Kolodvorsko ulico št. 3 nasproti Mestnega kopališča.

Ptuj

p. **Mestni svet** je odobril krajevno potrebo za gostilniški obrat Kajfežu Jakobu v Prešernovi ulici in Stuhcu Ivanu na Bregu.

p. **Ogenj.** V Sobetincih pri Sv. Marjeti niže Ptuj je izbruhnil ogenj pri pos. Lahovi, in uničil gospodarsko poslopje in večji del pridelkov in orodja. Nesreča je povzročil otrok, ki se je igral z vžigalicami.

p. **Povišanje mezde in delovnega časa.** Tvrška s perutnino v Ptuj, Reubardi Josipina, je uvidela upravičeno potrebo, da zviša mezde svojim delavkam. Odločila se je, da jim zviša mezdo za 1 din na uro t. j. od 3 na 4 din na uro. Ker delajo 10 ur na dan, bi znesla dnevna povišica za celega kovača. Vendar je resnici na ljubo ta povišica le navidezna. Če pretehtamo nove pogoje, ugotovimo, da ne zaslužijo več celega kovača, ampak le 4 din na dan. Podjetje je namreč zavzelo stališče, da zviša mezde od 3 na 4 din na uro le pod pogojem, da podaljšajo delavnik od 10 na 11 ur, in da delajo zastoj enajsto uro, ki pomeni naduro s 50 odst. poviškom. To pomeni, da so delavke pri-krajšane za celih 6 din, in da ne zaslužijo več celega kovača, ampak le bore 4 din na dan. Delavke se se doslej niso odločile, kako stališče bodo zavzele do svojega „kovača“.

Zvišanje plač zasebnim nameščencem

Strokovne organizacije slovenskih zasebnih nameščencev: Društvo združenih zasebnih slovenskih nameščencev, Zveza društev privatnih nameščencev, Slovenska nameščenska zveza, Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije, Zveza bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jugoslavije so sprejele resolucijo, v kateri ugotavljajo:

1. da minimalne plače zasebnih nameščencev, določene z odredbo banske uprave z dne 31. januarja 1940 na din 900.— ozir. din 1000.— ne nudijo zasebnemu nameščencu najmanjšega existenčnega minima.
2. da je radi ogromnega porasta draginje življenjskih potrebščin zašlo zasebno nameščentstvo Slovenije v položaj, da se mora boriti za golo življenje ter da je

vsled stalnega naraščanja draginje na potu k popolnemu obubožanju.

Zaradi teh ugotovljenih dejstev slovenske nameščenske strokovne organizacije zahtevajo:

1. da se spremeni odredba banske uprave o minimalnih mezdah nameščencev v tem smislu, da se minimalna začetna plača vseh nameščencev v Sloveniji z odredbo zveša na 1600 din.
2. da se mesečni prejemki vseh ostalih nameščencev takoj zvišajo na višino porasta draginje.

Strokovne organizacije slovenskih zasebnih nameščencev so soglasno sklenile, da se bodo v dosego izpolnitve gornjih zahtev združeno in enotno borile ter pozivajo vse slovenske zavedne nameščence, da strnejo svoje vrste v borbi za izboljšanje svojega težkega položaja.

Literarni večer v Murški Soboti

V soboto so priredili, pod okriljem Kluba prekmurskih akademikov, književniki mariborskega Umetniškega kluba v dvoranji Sokolskega doma v Murški Soboti recitacijski večer, ki je privabil kljub slabemu vremenu veliko množico zavednega občinstva, med katerim je bila zlasti mladina posebno častno zastopana.

Pred nastopom so položili književniki, pod vodstvom predsednika Umetniškega kluba dr. Maksa Šnuderla, venec na spomenik starih prekmurskih književnikov v mestnem parku. Ob tej lepi slovesnosti je spregovoril v imenu prekmurskih akademikov Ivan Šiftar in položil tudi sam na spomenik venec akademikov. Predsednik Umetniškega kluba, dr. Šnuderl, je pa v lepem govoru orisal veliko poslanstvo, ki so ga izvršili glasniki slovenske besede v Prekmurju za ohranitev te pokrajine našemu narodu. Pred samim nastopom v Sokolskem domu je pa pozdravil književnike v imenu prirediteljev večera akad. Franc Šebjanič, dočim se je za pozdrav zahvalil dr. Šnuderl in v svojem govoru posebno poudaril neločljivo skupnost med prekmurskimi in ostalimi Slovenci ter Jugoslovani.

Po pozdravih in govorih je recitiral

Celje

Celjska okolica zopet pod vodo

V soboto zvečer je pričelo zopet močno deževati ter je nalive z malimi presledki trajal vso noč in tudi včeraj skozi dan. Velik del celjske okoliče, v smeri vasi Ostrožno, kjer je zopet izstopila Sušnica je pod vodo. Tudi Koprivnica je popla-

vila polja in travnike, zaostala tudi ni Voglajna, ki je zopet izstopila ter že v tretjič v kratkih presledkih preplavila polja in travnike v smeri St. Jurja proti Celju. Tudi Savinja je močno narasla in ponekod izstopila iz struge.

Letošnja gledališka sezona

Mestno gledališče v Celju je razpisalo abonma za sezono 1940/41. Narodno gledališče v Ljubljani bo vprizorilo za abon-

ma 3 operne in 3 dramske predstave. Narodno gledališče v Mariboru po 4 dramske predstave. Prijave za abonma spre-

je ma do 8. oktobra Slomškova knjigarna. Državni nameščenci lahko plačajo abonma v 6 zaporednih mesečnih obrokih. Prvi obrok je treba plačati ob prijavi. Občinstvo naj se čimprej priglasí za abonma. Prva letošnja predstava bo v petek, 11. oktobra. Gostovala bo ljubljanska Opera z opero »Jenufa«.

S KOSTANJA JE PADEL

12letni sin pošnega kontrolorja Rajko Tkave iz Celja je splezal na levem bregu Savinje na divji kostanj in nabiral kostanj. Izgubil je ravnotežje in padel več metrov globoko na zemljo. Pri padcu si je zlomil obe roki, se poškodoval po glavi in dobil tudi notranje poškodbe. Ponesrečenega fanta so prepeljali v bolnišnico. Njegovo stanje je resno.

* **Zrebanje loterije Legije koroških borcev** krajevne organizacije v Celju, bo nepreklicno 6. oktobra. Lastniki srečk se opozarjajo, da dvig dobitka z neplačano srečko ne bo mogoč.

c. **Predsedništvo celjske mestne policije** je v petek in soboto izreklo več kazni proti navijalcem cen. Navijalci cen so bili kaznovani s 1000 in 2000 din denarne kazni.

c. **Občni zbor Ljudskega vseučilišča** bo drevi ob 20. v risalnici deske meščanske šole.

c. **Odklikovan je bil** z redom jugoslovankrone N. stopnje višji davčni kontrolor g. Franc Sek v Celju.

c. **Koncert trboveljskega Slavčka**, ki naj bi se vršil v Celju 5. in 6. oktobra, je preložen, ker je bil zbor povabljen, da priredi koncert za vojaštvo mariborske garnizije in bo tako zbor v navedenih dneh gostoval v Mariboru.

c. **Zetev smrti.** V Gosposki ulici je umrla 77letna zasebnica Marija Koren, v Košnici sin delavke Franc Vesenjaka, v bolnišnici pa hčerka ključavničarja drž. žel. Marija Pavlič iz St. Petra pri Zid. mostu in 63letni invalid Ivan Pungershek od Sv. Jakoba pri Kalobju.

Pri Brežicah razbitih 9 vagonov nafte za Italijo

V soboto zvečer se je iztiril med postajama Brežice in Dobova tovorni vlak, ki je vozil iz Zagreba. Nesreča je nastala zaradi tega, ker se je pri enem vagonu zlomila vozna os. Tovornemu vlakcu je bilo priključenih 9 vagonov cistern, ki so vozili romunsko nafto za Italijo. Vseh devet cistern se je iztirilo in prevrnilo. Nafta se je razlivala po nasipu in njivah. Okoliški prebivalci, ki so prihiteli na kraj nesreče, so si polnili z njo posode ter jo

odnašali sebi na dom. Pri nesreči se je lažje poškodoval tudi zavirač. Iz Maribora je prišla na kraj nesreče posebna garnitura z žerjavom in drugimi pripravami. Proga je bila včeraj že popolnoma očiščena in je promet po njej spet normalen. Čiščenje je bilo ponoči precej otežkočeno, ker niso smeli rabiti luči, da ne bi izzvali kake eksplozije. Škoda cernjo na okrog 1 milijon din.

Dravinja poplavlila Poljčansko kotlino

V razdobju enega meseca je zadela Dravinjsko dolino že tretja nevarna povenjenj. Po lepih sončnih jesenskih dneh je v soboto pričelo deževati, Lilo je nato vso noč in v nedeljo je bilo spet vse pod vodo. Kakor ob zadnjem nalive pred 14 dnevi, tako je tudi danes od Konjic čez Loče, Poljčane in dalje proti Studencam, Makolam tja do Majšperga vsa pokrajina podobna velikemu jezeru.

Dravinja, Brežnica in drugi manjši po-

toki so začeli naraščati že v zgodnjih jutranjih urah. Ko so se ljudje vračali od jutranje maše, so morali vodo že bresti. Poljčane so bile od ostalih vasi odrezane. Cesta na Spodnje Poljčane je na široko poplavljen.

Voda je ponovno napravila občutno škodo na njivah in travnikih. Nekaterim je odnesla poslednjo košnjo. Zadnji poljski sadeži, ki so še v zemlji, so pod vodo

Maribor

Minimalne mezde - nož z dvema reziloma

Z ozirom na naraščajočo dražnjo se pri nas veliko tudi razpravlja o minimalnih mezdah. Dole se je na to vprašanje gledalo prečesto tudi z demagoškega gledišča. Naslednje misli, ki s prstom kažejo na drugo stran vseh teh vprašanj, smo dobili od našega gospodarstvenika z juga in jih po načelu: »Poglejmo rešnici v oči!« v skrbi za bodočnost objavljamo:

Znano je, da je ministrstvo predlagalo uvedbo minimalne mezde za vso državo na podlagi urne mezde 4 din s pogojem, da lahko posamezne banovine v svojem delokrogu odredijo minimalne mezde za 10 odst. pod to bazo ali pa 50 odst. nad njo. To pomeni, da bomo v najkrajšem času doživeli, da bodo nekatere banovine uvedle minimalno mezdo 3.60 din (t. j. 4.— manj 10 odst.), oziroma 6 din na uro (t. j. 4+50 odst.).

Po zadnjih časopisnih vestih vidimo, da je Delavska zbornica in Ljubljani predlagala, da se v dravski banovini uvede minimalna mezda 6 din na uro.

Kakšne reperkusije bodo povzročile nove minimalne mezde v naši industriji in obrti? Če bi bila minimalna mezda 6 din na uro veljavna za vso državo, bi bilo to pravilno in bi mogla imeti dravska banovina od tega še koristi. Zgodilo pa se bo najbrže, da bodo naše vzhodne banovine uvedle za svoja področja minimalno mezdo 3.60 din na uro, pri nas pa se for-

sira za isto delo minimalna mezda 6 din. Če sedaj vidimo, da takšni ukrepi škodujejo delavskim slojem naše banovine. Zavečri bi bilo treba demagogijo in delavstvu iskreno in pošteno povedati, da tako »visoka« mezda (paradoks) le njemu samemu škoduje. Industrijska in obrtna podjetja se zadnje čase v vedno večjem številu selijo iz naše banovine v južne kraje in res je, da temu ni kriva samo bližnja meja, marveč so za to povsem drugi vzroki.

Že desetletja nam trobijo, da je naše delavstvo sposobnejše, boljše, bolj izobraženo itd. kakor pa delavstvo v južnih krajih. Z ozirom na to naš delavec tudi več producira, če je bolje plačan. To so danes že zastareli pojmi! Pri današnjih modernih strojih se v kratkem času izurita prav tako slovenski kakor makedonski delavec. Toda, ali bi mogli verjeti, da delavec, zaposlen pri nekem delu 10 let, ne bo dobil one rutine in sposobnosti kot njegov slovenski tovariš recimo v petih letih, tudi če ne bi bilo teh modernih strojev?

Ne smemo prezreti, da pri tako visoki mezdi ne bo hotela nobena ustanova (bodisi zasebna, samoupravna ali državna) nameščati mlajše ljudi, če lahko izbira na delovnem trgu zrelejše in sposobnejše delavce, ki bodo prav radi delali tudi za te nove »minimalne« mezde. Tako visoke

minimalne mezde bodo krive, da novi delavski naraščaj ne bo dobil zaposlitve. Prisiljen bo iskati dela v vzhodnih banovinah in to po nižjih minimalnih mezdah.

Zato je potrebno, da ne samo industrija in obrt, temveč tudi same delavske organizacije načno zrelo in premišljeno reševanje tega važnega vprašanja, ki gotovo ne bo prineslo začasne koristi delavstvu v Sloveniji, temveč se bo mezda prilagodila sedanjemu položaju.

Delavskim voditeljem priporočamo, da skupno z delodajalci in bansko upravo najresneje delujejo na tem, da bodo uvedene enotne minimalne mezde za vso državo in to po kategorijah ali pa po letih zaposlitve, ne pa na demagoški način, ki ima, kot smo že v naslovu povedali, dve ostrini.

Če bomo tako nadaljevali, bomo nekega dne spoznali, da je večina naših industrij in obrti že izven meja dravske banovine, kjer išče cenejšo delovno silo. Industrija pa, ki ostane še pri nas, ne bo mogla s svojimi proizvodi konkurirati industriji v drugih banovinah. Zivotarila bo in končno bo morala zapreti vrata tudi onemu majhnemu številu delavcev, ki bodo še zaposleni! Tedaj pa bodo iskali krivcev ne samo v vrstah onih, ki danes na vsa usta zahtevajo visoke mezde, da bi tako zadovoljili demagoškim principom teh nenormalnih in burnih dni.

Delo „Gledališča mladega rodu“

Včeraj je bil v Narodnem domu občni zbor »Gledališča mladega rodu«. Vodil ga je predsednik Emil Smašek. Poleg članstva in zastopnikov tiska sta se udeležila zboru tudi prosvetni inspektor v p. dr. Leopold Poljanec in prof. dr. Anton Dolnar. Iz poročil funkcionarjev in iz debata na občnem zboru je bilo razvidno, da ima »Gledališče mladega rodu« trdne temelje ter da družiti skupino delavskih ljudi.

V prvi nepolni poslovni dobi si je GMR postavilo trdne finančne temelje, primerno zainteresiralo javnost za svoja stremjenja in priredilo nekaj predstav. Smaškova dramatisacija Levstikovega »Krpana« ter izkušnje ob njenih predstavah, obetajo v bodoče še več uspehov. GMR je organiziralo tudi gostovanje »Pavlihovega odra« z ročnimi lutkami. Pri teh predstavah se je posrečilo ustvariti tesen kontakt z mladimi gledalci, ki so de-

loma pri igri tudi aktivno sodelovali. Važno vlogo pri GMR ima pedagoško psihološki odsek. Podrobneje o stremljenjih in delu GMR bomo še spregovorili. Nesporno je, da sme javnost od njega pričakovati še mnogo koristnega tudi za narodno in socialno vzgojo mladega rodu. Prav zato pa mu je dolžna nuditi vso podporo.

Predsednik bo ponovno Emil Smašek. Odborniki so Albert Žerjav, Josipina Drevenšek, Albert Murko, Vlado Macarol, pedagoško-psihološki referent Lea Smašek, nadzornika Gustav Šilih in Alfonz Kopriva.

Novi program obsega predstave iger Milene Mohoričeve »Črtova rešitev«, Vide Tauferjeve »Moja in živali« in še igre Oskarja Hudalesa. Gostovali bodo tudi s »Krpom« ter organizirali po deželih predstave »Pavlihovega odra« z ročnimi lutkami.

PRVI TRANSPORT BESARABSKIH NEMCEV V MARIBORU

Davi ob 6.38 je prispel v Maribor prvi vlak z Besarabskimi Nemci. Deset nemških putmanovih vagonov jih pelje v novo domovino. V prvem transportu je bilo 552 starcev, žen in otrok, ki ne obvladajo dobro nemškega jezika. Govorili so samo v ruščini. Po formalnem carinskem pregledu je vlak nadaljeval pot v Nemčijo. Besarabci so bili pogoščeni v Slavonskem Brodu, druga pogostitev pa je bila v Gradcu. Sedaj bodo transporti dnevno potovali skozi Maribor.

TURŠKI IN IRANSKI BOMBAŽ

Ker je bila v Turčiji dobra bombažna letina, nam je turška vlada ponudila namesto 6000 ton bombaža 8000 ton, dočim je dobava 3000 ton turškega bombaža v teku. Tudi Iran nam je ponudil 6000 ton pod zelo ugodnimi pogoji.

m Umrl je v Krčevini 72letni upokoni poštni inšpektor Leopold Košerna.
m Gospodarski sloji - gledališki abonenti. Dozdaj je uradništvo tvorilo jedno gledaliških abonmanov. Letos pa se obeta, da tudi naši gospodarski krogi ne bodo hoteli zaostati za gnilo šibkejšimi abonenti. Do otvoritve sezone je še prilika, da si številni mariborski industrijci in trgovci izberejo loče v abonmanih.

m Nesreča. S kolesa je padel in se poškodoval 28letni kovinodar Ludvik Goricki iz Zagreba. Desno nogo si je zlomil lekarnar Bogdan Devidič iz Sv. Lenarta v Slov. goricah. Oba so pripeljali na zdravljenje v splošno bolnico.

m Dež, dež, dež... Že v soboto zvečer je pričelo deževati in neprestani nalivi so popolnoma onemogeli vse izlete, ki so bili predvideni za smihelovo nedeljo. Dež je padel tudi vso nedeljo in je šele ponoči prenehal. To je bil zelo resen uvod v pravo jesensko deževje.

m Sokolsko gledališče v Studencih ponovi v soboto, 5. t. m., ob 20. v Sokolskem domu nad vse zabavno trodejanko »Zadrega nad zadrego«, ki je povzročila že pri obeh predstavah ogromno smeha in zabave.
m Mestno poglavarstvo razglašala da bo seznam oseb zavezanih pridobitni razgrnjen v vložiču mestnega poglavarstva, Rotovski trg 1, soba 7, od 1. do vstevši 15. oktobra med uradnimi urami, in sicer od 8.—12. in od 15. 18., razen sobote popoldne.

m Vaje orkestralnega odseka Glasbene Matice v Mariboru bodo redno vsako sredo ob 20. v prostorih dekliške meščanske šole v Miklošičevi ulici. Vsi dobro izveščani godbeniki, ki so usposobljeni za sodelovanje v simfoničnem orkestru in ki so pripravljeni prostovoljno sodelovati, iskreno dobrodošli.

m Prometna nezgoda na dobru. Zumar Ivan, delavec pri podjetju Štajmer & Jelenec je tako nerodno hotel prekoraciti glavni most, da je stopil pred kolo dijaka Gradišnika Ervina iz Studencev. Oba sta sicer padla, poškodovala pa se nista.

m Sladna kava se je vžgala. V tovarni Jarc (sladna kava) v Koških se je vnela prazna kava in nastal je požar, ki je grozil postopju in zalogi surovin. Kljub takojšnji pomoči je zgorelo 200 kg sladne kave, poškodovana pa sta stroj za hlajenje kave in brozoparilni stroj. Škoda je krita z zavarovalnino.

m Tudi v Studencih so vino že podražili. Ker je nekaterim gostilničarjem v Studencih zmanjkala stara zaloga vina in so morali kupiti sedaj vino po višji ceni, kakor prejšnja leta, so bili primorani zvišati ceno vina za 2—4 din. Prepričani pa so tudi, da bo marsikateri gostilničar moral računati samo s polovičnim prometom, ki ga je imel do sedaj.

m Črko »t« so odstranili neznan storičar trgovcu Ivanu Karbutzu iz napisu nad njegovo trgovino v Gosposki ulici. Škoda znaša 500.—

m Med stojnicami na Vodnikovem trgu so našli žensko ročno torbico z različnimi predmeti. Torbica je iz usnja in črne barve.

m Šipe na vratih in izloži so neznan storičar razbili v noči na nedeljo na krojaški delavnici Kelca Jakoba na Rotovškem trgu. Pretekana je tudi zaveša. V delavnici so našli večjih kamnov. Dejanja je osumljen neki moški.

Prva obletnica mature na Pohorju

Maturanti mariborske klasične gimnazije letnika 1920 so preteklo nedeljo proslavili 20-letnico mature pri Ruški koči na Pohorju, kjer so bili vsi izredno zadovoljni z izvrstno postrežbo in s skromno ceno. Službo božjo za pokojne profesorje in sošolce je daroval sošolec prof. dr. J. Aleksič, ravnatelj dijaškega semenišča v semeniški kapeli, kjer so kot gimnazijci imeli službo božjo navadno na Telo. Umrli so: prof. Janko Košan, prof. dr. Anton Medved, prof. dr. Fr. Rostohar ter sošolci: Bauman Ivan in Padovnik Jožef kot visokošolca, Ceh Karel kot učitelj, Razboršek Ivan kot notar, kot kaplani pa Domanjko Jožef, Skale Franc in Struc Mirko.

Proslave so se udeležili: ravnatelj v p. dr. J. Tominec, prof. dr. J. Kociper ter ravnatelj učiteljskega v Zagrebu, bivši profesor srbohrvaščine in jugosl. delegat na mirovni konferenci, prof. J. Ribarič. Opravičili so svojo odsotnost: načelnik prosvetnega ministrstva J. Leskošek, ravnatelj dr. A. Pečovnik in dr. P. Strmšek. Od bivših sošolcev so bili na proslavi: prof. dr. J. Aleksič, postajenačelnik Erker Ljudevit, sodnik dr. Gorup Milko, sodnik dr. Grmovšek Srečko, ing. Jager Karel, prof. Karba Josip, prof. dr. V. Kralj, Leskovar-Zeilhofer Berta, odvetnik dr. Anton Mojzer, sodnik dr. A. Obran, zdravnik dr. Peče Bogomir, zdravnik dr. Porekar Ciril, primarij in upravnik mariborske bolnišnice dr. F. Radšel, ing. Rupnik Karel, živnozdravnik Zemljic Ivan, davčni kontrolor Simonič Ivan, kapetan korvete Boris Slavik, pisatelj prof. dr. A. Slodnjak, prof. J. Sedivy in ing. M. Večerjevič. Več tovarišev se ni moglo udeležiti proslave zaradi vojaških vaj, Rýbář Miran pa službuje v Carigradu.

Prof. J. Sedivy.

m Telefonske izolatorje je razbil neki 15letni deček na progi Vurberg-Sv. Barbara. Škoda je precejšnja.

* Naknadni vpis v Dvoletno trgovsko šolo in poedine predmete (stenografija, nemščina, italijanščina itd.) vrši Dopolna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 16-II. Vpiše se lahko vsakdo.

* Ali že veste... da si brez truda lahko pridobite premoženje? Treba Vam je le stopiti v »GRAD SREČE« Putnik na Trg svobode in nabaviti srečko drž. razredne loterije! Zrebanje že 11. oktobra! Pohiite in preizkusite svojo srečo!

Radio

KAJ VAM PRIPOROČAMO ZA DANES

Ljubljana: 12 iz Schubertove zakladnice (plošče), 13.02 salonski kvintet, 18 radijski jazz, 19.15 deset minut zabave, 20 pevski zbor »Cankari«, 20.45 koncert operne glasbe (RO), 22.15 znani plesni orkester (plošče). — Beograd: 12.30 glasba iz tonfilmov, 13 slovenske pesmi poje članica opere ga Zlata Gjungenac, 17.25 koncert »Swings-trio«, 18 ruska orkestralna glasba, 18.30 tamburaški RO, 19.40 sremeske pesmi, 20.15 Chopinove klavirske skladbe, 20.40 prenos simfoničnega orkestra Beograjske filharmonije, dirigent Lovro Matačić. — P r a g a: 16 lahka popoldanska glasba, 21 koncert Češke filharmonije, 22.30 pisan spored. — Brno: 21.30 operne arije in dueti. — Bratislava: 15.30 pesmi in jazz, 16.20 otroška simfonija J. Haydna, 22.15 lahka glasba. — Budimpešta: 12.10 balalajke, 17.15 plesna glasba, 20.15 Brahmsova suita za klavir, izvaja Ernő Dohnanyi. — R i m: 19.40 ljudske popevke, 20.30 operna enodejanka »Emiral« od Bruna Barilla. — A t e n e: 19.40 koncert na harmoniki, 21 operne arije, 23 koncert na dve harmoniki in klavir, 23.30 pevski koncert. — A n d o r a: 21.15 francoski jazz, 22.30 havajske kitare, 23.30 pesmi iz raznih oper, 23.45 koncert na kino-orgljah. — K a l u n d b o r g: 17.50 lahka glasba, 20.20 koncert danskega vokalnega terceta, 22 plesna glasba. — T a l i n: 18 pesmi o jeseni

Vesti: Ljubljana: 7.05, 12.30, 14., 19., 22. Beograd: 6.45, 13.30, 14.40, 19.10, 21.40, 22.40.

Kino

* Grajski kino. Danes prekrasen film o ljudeh, ki hrepene po domovini »Povratek v domovino«. Karl Ludvig Diehl, Brigitte Horney. V četrtki od 7/9. veliki »Svengalijeve večer«. Kupite vstopnice v predprodanju.

* Unlon kino. »Prebujene strasti«, odlični francoski film globoke vsebine z Viviane Romance in Piere Blanchaire-om.

* Esplanade-kino. Velenapeli senzacijski pustolovski film v naravnih barvah »Desperado« (Osvelnik naroda) z Tyrone Power-om in Nancy Kelly.

Ceni naročnike, ki prejemajo »Večernik« dnevno v upravi, prosimo, da čimprej plačajo naročnino za oktober.

UPRAVA.

STAVBINCEM SO POVIŠALI MEZDE

Obveščeni smo, da so stavbincem v Mariboru povišali urno mezdo za 1 din. Pravijo pa, da bo urna mezda še ponovno zvišana.

m Z avtomobilom je povozil znani mariborski sofer Poldi T. trgovca Stanka Manca s Kobanskega, ki je padel z molornim kolesom v občestni jarek in si zlomil nogo. Motociklista so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

m Temoardeča ženska jopica je izginila v bifeju Kovač Ivanke v Jezdarski ulici. Škoda znaša 200 din. Tatvine je osumljena neka ženska.

m Drevo je padlo na 44letnega delavca Ivana Dobiška iz Makol, ki je podiral drevje v gospodarjevem gozdu. Deblo je poškodovalo imenovanemu več reber in mu zlomilo desno nogo. Ponesrečenec se zdravi v bolnišnici.

m Pri farnem žeganju so z nožem zabodli v hrbet posestniškega sina Ivana Vršiča od Sv. Antona v Slov. goricah, ki so ga morali nemudoma prepeljati v bolnišnico.

m Neznani storičar je ukradel na ograji v Frankopanovi ulici 80 din vredno petrolejko, ki je visela tam kot znak, da je cesta zaradi popravila zaprta.

m Dve tatvini koles. Izpred poslopja OUZD v Marijini ulici je izginilo žagarju Vodeniku Ivanu iz Sobra 500 din vredno kolo znamke »Ideal« s tov. štev. 117838 in z evidenčno štev. 138697, last delavca Josipa Copa iz Studencev. — Iz stojala na Aleksandrovi cesti 44 je nekdo ukradel vajencu Kemindustrije Josipu Ulagi kolo znamke »Brenabore« s tov. štev. 1782312 in evid. štev. 21880, vredno 500 dinarjev.

m Predstojništvo mestne policije v Mariboru opozarja lastnike motornih vozil, da stopi 31. oktobra v veljavo odlok odbora pri upravi državnih monopolov v Beogradu, s katerim se menja doslej veljavna kalična bencinske mešanice, ki se dobi na posamezne vrste bencinskih kart. Nove količine so razvidne v »Službenem listu« 78, kos od 28. IX. 1940.

m Motociklist je podrl pri prehitevanju na Pobreški cesti delavko Korošec Stefanijo iz Zgornjega Dupleka, ki je dobila več poškodb. Motorno kolo je imelo evid. štev. 2-3260-40.

Nedostatki, ki jih je treba odstraniti

Med zelo neurejene ulice v Mariboru spada gotovo tudi Metelkova, ki je sestavljena iz dveh delov. Pomanjkljivo je, da med obema ni prehoda niti za pešce. Zato naprošajo prebivalci v tej ulici mestno občino, da bi tam uredila vsaj pešpot, ki je z ozirom na vedno večji promet najnuj potrebna. V isti ulici je še drugi nedostatek. Od Metelkove ulice do Tržaške ceste je pol poti že nasute z gramozom, v drugi polovici pa je blato, ki ograja obloke in zdravje pešcev. Za-

radi velikega vozovnega in motornega prometa v tem nenagramozanem delu je stanje ceste obupno. Tudi tu naj občina ukrene vse potrebno.

Smolo imajo potniki na mestnih avtobusnih progah, ker so na vsaki avtobusni postaji zlasti v predmestjih velike mlačuže in mrajo potniki pri izstopanju nehote v blato ali vodo. To je tem huje v deževnem vremenu, zato naj občina uredi ceste vsaj pri avtobusnih postajah pred nastopom jesenskega deževja.

Zanimivosti

Strupeni vojni plini pred 3000 leti

V opisu druge Peloponeške vojne 470 pr. Kr. je Tukidid navedel, kako so sovražnikovi vojaki poskušali z dimom zadušiti branitelje Megare z namenom, da osvoje mesto. V ta namen so nabrali velike množine suhih vej, jih namočili v smoli, nagromadili ob grajskih zidovih. Ko so to vejevje zažgali, je veter obrnil smer na njih same. In strupeni dim je napravil veliko zmešnjavo v njihovih vrstah.

V srednjem veku so se vojni plini uporabljali v mnogih pomorskih in suhozemnih vojnah. Vojaki so namreč v tem veku odkrili, da zmes iz smole in žvepla gori tudi na površini vode. To zmes so nazivali »grški ogenj«. Zelo uspešno so ga uporabljali Bizantinci v obrambi mesta pred Arabci.

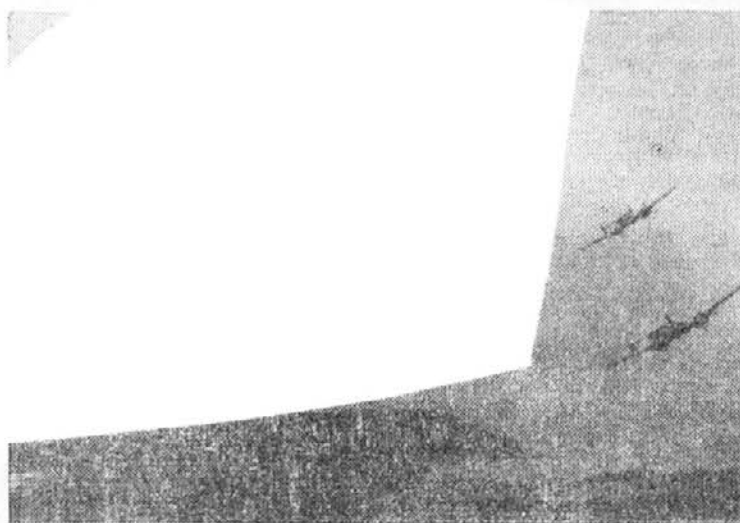
Leto 673. je arabska mornarica prodrla skozi Dardanele v Mramorno morje in blokirala bizantinsko mornarico v Zlatem Rogu. Ko je na ta način zavaroval premoč na morju, je Emir Muhavia prenesel svojo vojsko na Balkanski polotok in oblegal Carigrad. Obleganje mesta je trajalo z večjimi prekinitvami štiri leta, in to tako, da bi končno prestolnica bizantinskega carstva padla v roke Arabcev, da je ni rešil »grški ogenj«.

Ta ogenj se je metal iz dolgih železnih cevi, ki so bile razmeščene na sprednjem delu in na bokih vojnih ladij. »Grški

ogenj« je bil zelo nevaren za lesene ladje, ker je razen strašnih požarov, ki jih je bilo težko gasiti, povzročil tudi strupene pline, ki so povzročali veliko paniko med ladijsko posadko. Recept »grškega ognja« se je hranil v Bizantinu kot največja državna tajnost.

Medtem so se pozneje odkrili tudi drugi načini in sredstva, s pomočjo katerih

se je lahko zadušilo sovražnika. Neki nemški vojni pisec iz leta 1437. je priporočal strupeni plin, oziroma dim arzenika — trisulfida, dočim je arabski pisatelj Hasan Abraham omenjal dim opija kot uspešen vojni strup. Četudi je haška konvencija zabranila uporabo strupenih plinov, so ti vseeno postali eno glavnih sredstev za borbo. —ov.

V takih lokih se poganjajo letalca na sovražno ozemlje

Legendarna hladnokrvnost španskega monarha

Španski kralj Filip II. je bil znan po nenavadno mirnem in hladnem izrazu lica. Tudi najogrevitejše govornike je zmedlo, kadar jih je po svoji navadi kralj mirno in kritično meril od glave do pete. Tedaj je Filip II. navadno zamahnil z roko ter dejal: »Pomirite se!«

Kako hladnokrven je bil kralj Filip II. se vidi tudi iz tega, da je po vesti o veliki pomorski zmagi don Juana d Austria, ki je pri Lepantu uničil turške ladje, iz-

rekel samo te-le besede: »Don Juan je bil zelo hraber!«

Ko so mu sporočili poraz Velike armade, ki je bila sestavljena iz 130 ladij, 20 tisoč vojakov in 10 tisoč mornarjev, je izustil: »Poslal sem Veliko armado proti ljudem, ne pa proti vetrovom!«

Od te flote, ki je bila uničena bolj od vetrov, kakor pa po Angležih, je ostalo samo 50 ladij. Čeprav je vse ostalo propadlo, je ostal kralj Filip II. miren in hladnokrven.

Pred sodniki, ker je napovedal uničenje zabavišča

William Hamilton iz Filadelfije je bil nemalo ogorčen, ko je izvedel, da bo v njegovi sosesčini začela z nočnim delom pivnica Byn i Smith. Vsi njegovi protesti so ostali brez uspeha, pivnico so otvorili ob veliki udeležbi ljudstva. Hamilton, ki je bil sicer brez moči, je na dan otvoritve iznenadil posetnike pivnice z govorom pred svojo hišo. V sočnih besedah se je pritožil proti nočnemu delu

in kaljenju miru, njegov govor je dosegel višek v besedah, da naj to mesto greha čimprej izgine z zemeljske površine, za kar bo že poskrbelo nebo. Množica, ki je poslušala njegov govor, se je smejala, toda prerano, kajti to, kar je Hamilton v svojem govoru zaželel, se je v kratkem res izpolnilo. Ravno teden dni kasneje je divjala nad mestom silna nevihta. Strela je udarila v pivnico ter zanetila

požar, ki je povzročil mnogo škode. Tvrda Byn i Smith je sedaj na predlog svojega pravnega svetovalca vložila tožbo proti Hamiltonu, ki jo utemeljuje s tem, da razpolaga z nadnaravnimi silami in da je zaradi njegovih besed nastala po požaru prizadejana škoda.

50 letnica kluba nemških debeluharjev

Te dni je slavil berlinski »Klub debeluharjev« 50 letnico obstoja. Ob tej svečani priložnosti je imel klubov predsednik ginljiv nagovor, v katerem je ugotovil, da se debeluharji vsak dan bolj redčijo. V dokaz svoje trditve je navedel dvoje dejstev: 1. število klubovega članstva se iz dneva v dan manjša in 2. teža klubovega članstva stalno pada. V zlatih mirnih časih je znašala povprečna teža članstva 180—200 kg, danes pa je padla na povprečno 150 kg. Najtežji član te »lajšajoče se« ustanove je neki Strasser iz Frankfurta, ki jo reprezentira z zavirljivo težo 225 kg.

Ameriško mnenje o evropski prehrani

Po mnenju strokovnega referata ameriškega poljedelskega ministrstva ima Evropa dovolj zalog, da lahko prebije to zimo. Zdi se pa, da sistem prehrane ne bo pravilno funkcioniral in lahko povzroči delno pomanjkanje v nekaterih podvrženih in tudi drugih deželah. Žetev pšenice je v Evropi letos za 20% manjša kot lani. V Nemčiji in Italiji za 15%, v nekaterih nevtralnih državah za 20%, v zasedenih pa za 45%. Radi pomanjkanja živalske krme in večje porabe grozi Evropi veliko zmanjšanje mesnih zalog.

Znani ekspert za prehrano in bivši predsednik USA H. Hoover pa trdi, da bo v Evropi pahnjenih 18 milijonov ljudi v glad, če ne bo odnehala evropska blokada.

— Ne, saj mož ni ranjen, ampak je le naš najboljši tekač, ki ga bomo krvavo potrebovali v drugem polčasu!

Na kakšno daljavo spoznamo človeka?

Da bi ugotovili, iz kakšne daljave more človek spoznati drugega človeka, so napravili zanimive poskuse. Po teh poskusih je na daljavo sto metrov še razločno videti vse dele telesa, majhne gibe glave, rok in nog ter podrobnosti v obleki. Če je človek oddaljen 200 m, je njegov obraz samo še svetla pega in nemogoče je videti podrobnosti tega obraza. Na daljavo 400 m je obraz kakor majhna senca, gibe rok in nog pa je nemogoče še razločevati. Na daljavo 600 m pa je človek brezoblična pega.

Kar se pa tiče spoznavanja določenih oseb na daljavo, velja kot normala razdalja 25 m, potrebno je le, da smo to osebo kdaj že videli od blizu. Če ima človek kakšno telesno posebnost, n. pr. da šanta, tedaj ga je mogoče spoznati še na večjo razdaljo, tudi če ga poznamo le površno. Dobro znane nam osebe pa spoznamo tudi na daljavo 100 m, svojce, prijatelje itd. pa razločujemo še celo 150 m daleč.

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

111 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Nekega dne sem spoznal, da se Krisi v glavi vsa kolesca ne vrtijo več v pravi smeri. Pričel sem ga natančneje opazovati, in moral sem ugotoviti, da včasih nekoliko blazni. Kmalu po Hrobarjevi smrti sva zajela pet novačkov. Zaplenila sva jim blago, ki so ga nesli v Sovjetijo. Krisa je razvezal nahrbtnike ter zmetal blago na kup. Nato pa je jel razvešati po smrekah barvaste šale in rute, nogavice, jopice, rokavice in usnjene pasove. Tako je z blagom obvesil nekaj smrek. Začuden sem ga opazoval, ne da bi mu kaj rekel. On pa se je pomaknil aeko nazaj ter z naslodo opazoval ovesene smreke. Vesel si je pomel roke ter dejal:

— Tako... mar ni prekrasno?

— Kakor meniš... Bo že!

Preostalo blago pa je vrgel v bližnji potok. Ko pa sva bila potem v skrivajšču, mi je rekel:

— Veš kaj je storil nek kmet iz Kurduna?

— Kaj?

— Kmet je bil strašen skopuh. Vse življenje se je pehal za denarjem. Ko je na stara leta omagal, je imel denar skrit v usnjeni vreči pod posteljo. Bal se je, da mu ga kdo ne izmakne. Malo pred smrtjo pa je pričel požirati zlate novce, dru-

gega za drugim ko bonbone. Toda, gorje, nato se je jel dušiti v zlatu. Pritekli so sinovi in hčere ter žena. Hoteli so ga odvrniti od brezumnega početja, toda možakar jih je pričel grizti v roke ter strahovito preklinjati. Koj nato pa je izdihnil.

Zakaj mi je to pripovedoval, nisem mogel doumeti. Potem pa mi je še včasih pripovedoval:

— Veš, kaj se je zgodilo v Giervielah, v Dobravi? — ali pa: Veš kaj je počel ta ali oni? — In pripovedoval mi je čudovite zgodbe.

Spoznal sem, da z njim v glavi ni vse v redu. Toda nisem mogel razumeti, zakaj je tak. Niti za korak se nisem ganil od njega. Taborila sva večinoma pod milim nebom. In še naprej sva zasledovala novačke, blago pa sva razobešala po gozdovih. Nekajkrat sva se splazila v mesto, kjer sva si nakupila potrebnih stvari. Krisa je obiskoval svoje poročevalce ter pri njih dobil novice o delu posameznih krdel. Najino delo je pričelo polagoma hirati, kajti krdelo so jela opuščati pohode čez mejo. Da, nekateri si celo v mestu ponoči niso upali na ulico. Vse sva strahovala.

Krisa je izvedel v mestu, da neko krdelo ne hodi čez mejo naravnost iz Ra-

kovega, ampak iz Volme. Nosi dragoceno blago. Vrača pa se brez blaga. To krdelo vodi Berek Svinjka. Nikoli se čez mejo ne vrača s krdelom, ampak sam. Bojda prenaša velike vsote denarja. Izvedela sva za približno pot, po kateri se vselej vrača iz Sovjetije.

Kmalu sva ugotovila, da se Berek vrača iz Sovjetije po šestih različnih poteh, tja pa vodi krdelo po treh poteh. Prežala sva nani, toda zaman.

Prišle so mesečne noči. V mesečini je bilo ugodno prežati. Nekoč sva prežala na dveh mestih: jaz na stezi, ki je vodila skozi gozd, Krisa na levi strani gozda. Ugibala sva, češ da se bo Berek vrnil po eni izmed teh potov.

Bilo je dve po polnoči. Najino skrivajšče je bilo precej daloč od meje. Pazljivo sem se razgledoval po pokrajini, boječ se, da bi česa ne prezrl. Ko se mi je zdelo, da kaj vidim, sem še bolj napel oči. Ko sem slednjič zaslišal nekakšen šum, sem stekel ob robu gozda h Krisi. Videl sem, da pregleduje nekega kmeta, ki je Kriso milo prosil, naj ga izpusti, ponujajoč mu deset zlatih rubljev. Možakar je imel v nahrbtniku nekaj kilogramov ovčje volne. V zadregi je pojasnjeval, da gre k sorodnikom, ki so nekje blizu Volme.

Meni pa je medtem šnila v glavo misel, da se Berek bržčas ne vrača sam iz Sovjetije, ampak vselej v družbi tega kmeta in neke žensčine, ki gresta nekoliko korakov pred njim. Spomnil sem Kriso na žensčino, ki sva jo boso zaloti-

la pred nekaj dnevi v bližini Karabanovičevega skednja. Krisa ni ničesar rekel, ampak je pohitel po cesti, po kateri je izginil kmet. Ko se je vrnil, je dejal:

— Prav imaš: za kmetom je šla bosa babnica, za njo pa nekdo v škornjih. Verjetno Berek. Pa naju je falot prelisičil!

Sedel je na brezov panj ter dolgo zrl predse. Prižgal sem mu cigareto ter mu jo dal. Pokadil jo je, ne da bi medtem rekel besedo.

— Ali ne greva? — sem mu dejal. Dvignil je glavo. V mesečini sem uzrl njegov bled in izčrpan obraz ter iskrene oči.

— Praviš, da bi šla?

— Da. Zakaj bi tukaj sedela?

— Ne... Ne greva... Sam pojdem... Ti ne boš šel...

— Kam? — sem ga začudeno vprašal.

— Pojdem na jug... Tja, kamor letijo ptiči... Sorodnike imam tam... Poznam Kijev, Harkov, Rostov, Odeso, Tiflis... Tja pojdem... Kaj bi še dalje tu?... Nikogar nimam... V Rostovu imam brata. Brata, mater in sestro... Mati je že si-va, brat je starejši od mene — sestri pa je štirinajst let... Morda se jim slabo godi... Pogledal bom k njim... Kaj bi tu še naprej?...

Vstal je in stopil proti cesti. V roki je imel revolver. Pozabil ga je spraviti. Šel sem za njim. Spoznal sem, da ga je obse-đla nova misel, ki je nič na svetu ne more pregnati iz njegove glave...

(Dalje.)

Sport

Neodločen rezultat v Budimpešti

V treh tekmah so se včeraj pomerili naši in madžarski nogometaši v konkurenci za Podonavski pokal. Naši so podlegli samo v juniorskem srečanju, B moštvo v Beogradu je zmagalo, remis A garniture v Budimpešti pa pomeni tudi popolno rehabilitacijo za poraz proti Romuniji.

Jugoslavija B—Madžarska B 3:0 (1:0)

Naše moštvo je bilo sestavljeno po večini iz igralcev beogr. Jugoslavije, ki so ga ojačili Požege (Vojvodina) ter Stojiljkovič in Mrkušić (oba BSK). Pokazalo je predvsem mnogo požrtevosti, oster start in voljo do zmage, ki jim je tudi uspela proti tehnično odličnim Madžarom, ki so naše sicer v kombinatorni igri in zlasti v obvladavanju žoge z glavo prekašali. Gole sta dosegla Cabrić (2) in Savić. Skoro ves drugi polčas so Jugoslovani igrali z 10 igralci brez Požege, ki ga je bolgarski sodnik Šumbalov izključil.

Madžarska A—Jugoslavija A 0:0

Tekma A moštve v Budimpešti se je odigrala na jako težkem, razmočenem terenu, kljub temu pa sta oba nasprotnika pokazala še dovolj tehničnega znanja. Madžari so na trenutke jako ogražali naša vrata, toda obramba je bila stalno na mestu, zlasti je odlično branil Glaser. V napadu je imel Lešnik nekoliko zelo povoljnih šans, ki jih zaradi blata ni utegnil izkoristiti. Igra je bila večinoma odprta, v začetku in konec drugega polčasa so pa bili domači v izraziti premoči, toda našim je s pravilno taktično igro, ki je budimpeštansko občinstvo sicer ni prijazno pozdravilo, uspelo obdržati neodločen rezultat. Dunajski raneček je na vsaki strani zgoditek zaradi offside.

Madžarska—Jugoslavija

Naši juniorji bi bili po zasluži najmanj remis. Na se očitno niso mogli prapremlevalci pa valijo del poraz tudi na sodnika.

Zmago je bila boljša krilska vrsta Zeleznicarja, ki je znatno nadkriljevala nasprotnikovo, v kateri je briljiral srednji krilec, dočim sta stranska, zlasti levi, močno zaostajala. Obramba je spričo dobre krilske obrambe imela razmeroma malo posla, dočim je napadu le prav redko uspelo preigrati dobro ožjo obrambo Maribora, v polju pa je predvajal koristno in na oko lepo igro. Mariborova enajstorica je v polni meri zadovoljila le v obrambi, ki je od začetka do konca vzdržala. Resda je pri drugem голу soudeležen vratar, toda zaradi tega se mu pri včerajšnjem terenu ne more delati očitkov. Krilska vrsta ni pravilno sodelovala s svojim napadom z ozirom na vremenske prilike, levi krilec tudi v defenzivnem pogledu mnogokrat ni ugajal. Napad je precej raztrgano zaigral ter je streljal malo in neprecizno. Blaten teren mu očitno ni ugajal.

bro znašli ter dosegli v ligi doslej najvišji rezultat. Strelci so bili Kos (2), Kolbezen, Gosak in Zavrl (avtogol). Sodil je g. Cimperman iz Ljubljane.

LJUBLJANA—MARS 5:3 (3:1)

Ljubljana je nastopila v izpremenjeni postavi, med drugimi je igral zopet Pepček v napadu, vendar se pregrupacija razen napada ni prav obnesla. Mars je zaigral prav dobro, zlasti po odmoru je dal enakovredno igro. Strelci so bili Lah 3 in Pepček 2 za Ljubljano ter Perko, Žigon in Sočan za Mars. Sodil je g. Presinger iz Celja.

Mariborski prvi razred

V prvorazrednem prvenstvu sta bili včeraj dve tekmi, ena v Mariboru, druga v Dolnji Lendavi.

Slavija—Rapid 1:3 (0:1)

Rapidova enajstorica je dala bolj povezano in koristnejšo igro ter je bila zlasti v napadu odločnejša, dočim so Slavijaši pripravili najidealnejše šanse, ki bi jim bile pri izkoriščenju zagotovile vsaj eno piko. Med drugim so zastreljali tudi dve enajstki. Strelci Bödendorfer, Kreiner in Werbnig za Rapid, Pasternjak za Slavijo. Sodil je g. Nemeč.

Lendava—Drava 4:1 (0:1)

Na polškem ilovnatem terenu v Dolnji Lendavi je nekompletna Drava zaslužno izgubila, zlasti po odmoru so domačini dominirali. Najboljša moža sta bila oba srednja krileca ter poleg njih vratar gostov. Sodil je g. Grošel iz Maribora.

Mariborska sekcija ZNS je imela v soboto v posebni sobi kino kavarne I. redni občni zbor. Novi upravní odbor tvorijo z.s. gg. Kopič Rado kot predsednik, Konič Josip kot tajnik, Bizjak Vlado kot odbornik. ZNS v Ljubljani je zastopal delegat g. Mehle.

Peta zaporedna zmaga Amat

Tudi peto kolo v slovenski ligi nam ni ostalo dolžno presenečenja. To pot je vrsta na Olimpi, ki je doma iztrgal obe točki favoritu iz Kranja. Med ostalimi rezultati kvečjemu še preseneča trboveljski po svoji izdatnosti. Amater je dosegel tako svojo peto zaporedno zmago ter čvrsto vodi z 10 točkami, slede mu Ljubljana z 8, Zeleznicar s 6, Kranj s 5, Bratstvo s 4, Maribor s 3 ter Mar in Olimp s po 2 točkama. Edina izprememba na tablici po včerajšnjih tekmah je zamenjava mest med Kranjem in Zeleznicarjem.

ZELEZNICAR—MARIBOR

Pri jako neugodnem vremenu razmešanem terenu odigrala tekma med obema lokalnima ligi. Zeleznicarjeva enajstorica se v blatu neprimerno bolje znašla ter je dala včeraj svojo letošnjo najboljšo igro. Moštvo s 4, Maribor s 3, ter Mars in Olimp lote, tako da posamezni igralci niti niso zbužali posebne pozornosti. Prekašalo je nasprotnika v borbenosti, vzdržljivosti in koristni igri ter si je tako popolnoma zaslužno zagotovilo obe točki. Odločilna za

tem poteku jako... Tudi ni po... Najno prven... igralci ni... em ko je... burjenih... nesloma... ter je... minuli... karju.

čki... čno... pa... spel... kšani... okolj.

časom... Sodil je g. Mehle iz Ljubljane.

AMATER—BRATSTVO 5:0 (2:0)

Amater si je v tekmi z Bratstvom priboril peto zaporedno zmago ter tako še nadalje predstavlja senzacijo slovenske lige. Njegovi igralci so se v blatu prav do-

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša bristebina za te oglasne je din 10.—. Družbe, preklit. dopisovanja in ženitovanjski oglasni dia 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglasne je din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasi davek za enkratno obliko znaša din 2.—. Znesek za male oglasne se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga le vpslati v listnu skupaj z naročilom ali pa po pošti, položnici na čekovni račun št. 11.409.— Za vse oismene odzovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

SLUŽBO DOBI
ČEVLJARSKI POMOČNIK
se sprejme za stalno delo.—
Francišek Danko, Zg. Sv. Kungota 18351-2

HISNIK
se sprejme, Tomšičev drevored 12, Krčevina, 18348-2

SLUŽBO IŠČE
Službo išče
KUHARICA
s 1. oktobrom k mali družini. Večletno spričevalo. Pridna, poštena in zanesljiva. Vprašati: Gregorčičeva ul. 18, Marijanišče, 18341-3

MLADA ŽENA IŠČE SLUŽBO
POSTREZNICE
Naslov pustiti v ogl. odd. »Večernika«, 18352-3

VAJENCI (KE)
Sprejme se
PEK. VAJENEC
Naslov v ogl. odd. »Večernika« 18354-4

STANOVANJE ODDA
DVOSOBNO STANOVANJE
z vsemi pritlikinami odda s 1. novembrom »Ljudska samoromoč« v Mariboru. 18253-5

Sončno, dvosobno
STANOVANJE
se za din 380.— odda, Koroška c. 90 18355-5

Odda se
SOBA IN KUHINJA
Študenti, Slomšekova ul. 9. 18353-5

SOBO IN KUHINJO
v Dalmatinski 18. sobo s štedilnikom v Makarjevi 7. takoj oddam, 18349-5

SOBA IN KUHINJA
se odda, Gozdna ul. 10, Maribor, 18344-5
Lepo, sončno, trisobno
STANOVANJE
v novi hiši, Slovenska ul. 39, se takoj odda. Povprašati Gospojna ul. 13. 18356-5

SOBO ODDA
Lepo, čisto,
SONČNO SOBO
s samoparbo kopalnice oddam. Klavniška 9-I, levo, 18219-8

Odda se takoj
OPREMLJENA SOBA
Naslov v ogl. odd. »Večernika«, 18342-8

MAJHNA SOBICA
prazna, s posebnim vvhodom se odda, Krčevina, Aleksandrova 10. 18339-8

LEPO OPREMLJENA SOBA
se odda, Vprašati Stritarjeva ul. 33. 18350-8

GOSPOD
se sprejme na stanovanje.—
Betnavska 48. 18347-8

LEPO OPREMLJENA SOBA
s posebnim vvhodom se odda boljši ženski osebi ali starejšemu gospodu. Popovičeva 5 18345-8

Kanc
VAŠE FILME ZAUPATE NAJMODERNEJŠEMU FOTO-LABORATORIJU
DROGERIJE
POSEST

Kdor hoče
HITRO IN UGODNO
prodati ali kupiti hiše, vile, gostilne, posestva, naj pride v dobro vpeljano nastavejšo realitetno pisarno »Rapid«, Maribor, Gosposka 28, 18277-11

POZOR!
Ugodna prilika za nakup gozdnih parcel! Naslov v ogl. odd. »Večernika«, 18330-11

Prodajam štiri stanovanjsko
HIŠO
Dobra 185, Fezno-Maribor 18337-11

KUPIM PARCELO
nilvo ali travnik, z lepo lego, v okolici Maribora. Ponudbe z navédbo cene na ogl. odd. »Večernika« pod »Takoje«, 18336-11

DENAR
POSÓJILO
12.000 din išče proti vključbi na prvo mesto na vrednost 100.000 din. Naslov v ogl. odd. »Večernika«, 18338-12

OBRT · TRGOVINA
• KERAMIKA •
Hišni posestniki in najemniki, pregledite Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Oroznova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Pivo vrstne ploščice ter pečl. — Stavbeniki in pečarji, popust. 5212-13

POHIŠTVO · OPREMA
Prodajam stara, velika
PISALNA MIZA
in različne stvari za risanje. Krčevina, Aleksandrova c. 10 18340-17

ZENSKI KOTIČEK
NOGAVICE
rokavice, perilo, trikotažavolna, pletenine, Oset »Mara« Koroška 26, poleg tržnice. 16799-18

VOZILA
B. M. W. MOTORNO KOLO
s prikolico, 750 ccm. v odličnem stanju, prodaj. Vprašati pri poslovalnici »Večernika« v Celju, 6238-22

Otroški
SPORTNI VOZIČEK
poceni na prodaj. Neubauer, Livada 2. 18346-22

RAZNO
VAŽNO ZA VSAKOGA!
Pred nastopom zime naročite nove ali dajte popraviti Vaše peči in štedilnike pri prvovrstnem pečarskem podjetju. Stalno velika zaloga najnovjših modelov peči, štedilnikov in stenskih oblog. Pečarstvo Strašek, Gustav, Maribor, Tyrševa ulica 12. 18218-28

GOSPODIČNA
katera je potovala s temno lasim Bosancem v noči od 16. na 17. sept. iz Beograda v Maribor, naj se javi in naj mu da naslov pod »Temnolaši Bosanec-Zenica, Bosna« na ogl. odd. »Večernika«, 18335-28

Avtobusna proga:

Maribor—Gornja Radgona—Slatina Radenci

*19.00	16.00	Maribor, Glavni trg	8.35
19.05	16.15	Maribor, Glavni kolodvor	8.30
19.50	17.00	Sv. Lenart	7.45
20.50	18.00	Gornja Radgona	6.45
21.10	18.20	Slatina Radenci	6.30

* Vozi samo ob nedeljah in praznikih.

1. maja — 2. novembra vozi dnevno.

3. novembra — 30. aprila vozi samo ob delavnikih.

1. maja — 15. oktobra vozi do Slatine Radenci.

Za ukuhavanje

prodajam in pošiljam tudi po železnici lepe, zdrave, zrele, prvovrstne

SLIVE

po najnižih dnevni ceni v gajbicah po 15 do 20 kg
JOSIPINA BOLE
Maribor, Koroška 20, dvorišče

POZIVAMO
gospo Rozino Golež, da se javi v upravi našega lista radi identifikacij imena v našem oglasu št. 17691-25 od 14. IX. 1940. 18343

Vaš uspeh:
mali oglasi v »Večerniku«

SPOMNITE SE CMD!

Brez posebnega obvestila.

Potrti neizmerne žalosti javljajo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da jih je iskreno ljubljani, nepozabni soprog, oče, svak in stric, gospod

Turić Lavoslav

podpukovnik v p.

29. septembra 1940, ob 12. uri, po dolgem, težkem trpljenju previden s tolažili sv. vere za vedno zapustil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo 1. oktobra 1940, ob 4. uri, iz mrtvašnice na mestno pokopališče.

Sv. maša zadušnica bo 2. oktobra 1940, ob 7. uri, v magdalenski cerkvi.

Prosimo tihega sožalja.

Maribor, Zagreb, Gospić, 30. septembra 1940.

Marija Turić, soproga,
Leopold Turić, sin
in ostali sorodniki.